

# ЗЕМЛЕДѢЛСКА ЗАЩИТА

В „Земледѣлска Защита“ излиза веднъж въ седмицата.

Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ предплатата. На ученици се отстъпва за 5 лева. За странство се прибавятъ само пощенски разноски.

&gt;=&lt;

Всичко което се отнася до вѣстника се испрашва до администрацията въ гр. Плѣвенъ.

&gt;=&lt;

## ЗАЩИТА

„Съгласие“  
Мунъ

За частни обявления се плаща по  
2½ ст. на дума въ послѣдната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ съдебните пристави се помѣстватъ по особено споразумение

&gt;=&lt;

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани ръжковци не се връщатъ, освенъ ако сѫ придвижени съ пощенска марка.

&gt;=&lt;

### ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЙ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ СЪЮЗЪ.

Бюджето-проекта на Министерството на Търговията и Земедѣлието.

Имаме вече на ръка бюджето-проекта на министерството на търговията и земедѣлието за текущата година, затова бѣрзаме да сподѣлимъ съ читателитѣ си нашите възгledи по него.

Бюджето — проекта за расходите по министерството на търговията и земедѣлието за 1901 год. е распределенъ по отдѣлните отрасли, както следва:

Глава I. Централното управление 204,412 л.

Глава II. За повдигане земедѣлието, лозарство, звещарство, конничарство, риболовството 624,776 „

Глава III. Расходи по търговията, индустрията и занаятите 140,445 „

Глава IV. За статистиката 140,540 „

» V. Държавна печатница 540,607 „

Глава VI. По горитѣ 690,161 „

» VII. По минитѣ 932,578 „

» VIII. По ветеринарната часть 303,207 „

Глава IX. Подържавните конезаводи и складове за жици 375,560 „

Глава X. Разни расходи 699,903 „

Всичко по цѣлото м.ство 4,652,189 л.

Въ сравнение съ бюджета за минжлата година, този за текущата година е намаленъ съ незначителната сума отъ около 43,500 л.

Като вникне човѣкъ по внимателно въ бюджета на министерството на т-та и з-то, ще забѣлѣжи, че специално за повдиганието на земедѣлието и търговията се харчи едва 1/3 отъ цѣлата бюджетна сума, а останалата по горитѣ части отива за подържанието на отрасли, които нѣматъ почти нищо общо съ двата важни клона отъ нашия поминъкъ — земедѣлието и търговията. Ето защо, ние бѣхме прави, гдѣто още на врѣмето си съобщихме, че бюджета по м-ството на т-та и з-то е не 4½ милиона, а е 1½ милиона лева. За да не бѣдемъ обвинени въ голосование, оставаме да говорѣхъ самитѣ факти.

Специално за повдиганието на земедѣлието и търговията, споредъ въпросния бюджетопроектъ, се харчатъ слѣдующите суми:

1. По централното управление (земаме само тѣзи отъ личнитѣ и веществени расходи, които се харчатъ по земедѣлието, търговията

и ветеринарната часть) 76,700 л.

2. За повдиганието на земедѣлието и неговите клонове 624,776 „

3. Расходи по търговията, индустрията и занаятите 140,445 „

4. Расходи по ветеринарната часть 303,207 „

5. По скотовъдството 375,560 „

Всичко по З то И та 1,520,688 л.

Така че, правителството на земедѣлска България, което стоварва почти цѣлия държавенъ товаръ върху гърба на земедѣлиетѣ, жертвува за повдиганието поминъка на послѣдните едва скромната сума отъ 1½ милиона лева, която приведена въ % по отношение цѣлия расходенъ бюджетъ за 1901 год., който възлиза на кръглата цифра 95 милиона лева, съставлява едва 1½ % отъ него.

Членоветѣ на настоящето правителство, до гдѣто не бѣхъ поели властта, заедно съ настъ твърдѣхъ, че искаме ли да поставимъ нашата икономическа политика на здрави основи, а заедно съ това да се усигури едно правилно функциониране на държавния ни механизъмъ, тръбва да увеличимъ бюджета на м-ството на т-та и з-то съ 2—3 иже повече, та да може да се постави нашето земедѣлие на рационална почва, съгласно нашите икономически и социални условия. А какво виждаме днесъ? Бюджета на м-ството на т-та и з-то не само че не се увеличава, но даже се намалява съ 40—50 хиляди лева!

Ние признаваме, че настоящето правителство е въ голѣмо затруднение по уреждането на финансия въпросъ, но не допускаме, че то не би могло да намѣри за сега понѣ 400—500 хиляди лева, които да употреби исклучително за повдиганието на толкова западналото ни земедѣлие, върху гърба на кое то се стоварватъ още по горитѣ даждия, безъ да се вземе подъ внимание обстоятелството, че то не носи вече неговата производителностъ и паднала подъ разносите за производството.

Но не е само това. Има пропуснати грѣшки и въ расходите по самитѣ отдѣлни отрасли. Ако сравни човѣкъ сумите прѣвидени по отдѣлните глави, ще се увѣри, че и тук сѫ пропустнати горитѣ несправедливости и твърдѣ опасни несъразмѣрности. По извѣстни важни отрасли отъ поминъка ни сѫ прѣвидени толкова ничожни суми,

що се застрашава даже тѣхното съществуване, а по други — маловажни отрасли сѫ прѣвидени голѣми, даже и излиши суми. Така напр., за повдиганието на главния клонъ отъ поминъка ни — земедѣлието, сѫ неговите второстепени отрасли е прѣвидена сумата 624,776 лева, а за уреждането и подържанието на горитѣ ни, които донасятъ на държавата срѣдно годишно не повече отъ 400,000 л. (разбираамъ само държавните гори), е прѣвидена сума отъ 690,161 л. За подобрението на западналото ни скотовъдство, въ бюджета е прѣвидена сумата 375,560 лева, а за расходи само по ветеринарната часть има опрѣдѣлена сума отъ 303,207 лева. Съ това сравнение ние не най малко искаме да умаловажимъ било значението на ветеринарното дѣло у настъ, или да откажемъ ползата отъ таксиранието и уреждането на нашите гори, но мислимъ, че при днешните икономически условия, земедѣлието и свѣрзаното съ него скотовъдство заслужава далечно по голѣмо внимание и по горитѣ жертви отъ страна на правителството, отъ колкото всѣки другъ отрасътъ отъ поминъка ни. Ние не бихме имали нищо противъ тѣзи расходи по горитѣ и ветеринарната часть, ако и за подвиганието на земедѣлието бѣше прѣвидена сума, съобразно неговата важностъ и значение въ страната ни. Но така, както е прѣвидена сумата въ бюджета, ние не се съгласяваме, затова молимъ народното прѣставителство, да увеличи сума за повдиганието на земедѣлието и скотовъдството, като направи съкращения въ другите бюджети, а ако и това не може да стори, то понѣ да распреѣди по справедливо сумата по бюджета на м-ството на т-та и з-то между отдѣлните отрасли, ако иска що направените расходи да прѣнесатъ, полза понѣ до извѣстна степенъ.

По останалите отрасли, а именно: статистиката, държавната печатница, минитѣ и др. нѣма да се спирате, защото тѣ споредъ настъ, нѣматъ почти никаква свръзка съ земедѣлието ни.

Безъ да се впускатъ въ голѣми подробности, ще кажемъ нашето мнѣние по нѣкой отъ отдѣлните § отъ бюджета, по които и другъ пожъ сме имали случай да се искарамъ.

Споредъ настъ, бюджета на м-ството на т-та и з-то трѣба да

прѣтърпи слѣдующите измѣнения:

1. Централното управление. Расходите прѣвидени по съдѣржанието на личния съставъ на централното управление, които възлизатъ на 141,500 лева, виждатъ ние не до тамъ справедливо распреѣдѣни, въ сравнение съ общите расходи по отдѣлните отрасли. Слѣдъ отдѣлните за минитѣ, най голѣма сума отъ тази за централното управление поглѫща отдѣлните за земедѣлието, когато по расходите на подчинените си учреждения, земедѣлското отдѣление стои на 2—3 място. Понеже земедѣлското отдѣление, отъ както съществува това м-ство, се занимава исклучително съ администрат. работи, то мислимъ, че намалението на неговия персоналъ нѣма ни най малко да повлияе за правилния въвежъ на административните работи.

Споредъ настъ, 1 начинникъ, 1 подначалникъ и 1 главенъ инспекторъ ще могжатъ да испълняватъ вършените до сега административни работи, слѣдователно явява се излишенъ 1 главенъ инспекторъ и 1 подначалникъ. Главната работа на главния инспекторъ въ отдѣлните за земедѣлие ще биде ревизирането на всички земедѣлски училища (срѣдни и нисши) и изучването на извѣстни стопански въпроси; а на подначалника — испълнението на всичката административна работа.

Ние, до колкото знаемъ, единствената техническа работа, съ която се е занимавало до сега отъ то на земедѣлието е била контролирането на бубеното сѣме, обаче тази работа отдавна трѣбаше да се прѣдстави на завѣдующия бубарницата въ Садовското земедѣлско училище, а това сега става още по наложително, когато самото Министерство испрати ржководителя на бубарницата въ Садово да се специализира въ странство специално по бубарството. Ако има и други нѣкой технически работи, които ние не знаемъ, то и съ тѣхъ може да се постъпятъ така, като се прѣдставятъ на завѣдующите сервизи въ срѣдното земедѣлско училище, или въ бѫдѫщи испитателни станции.

2. По длѣжностите инспектори по земедѣлието. Споредъ настъ, ако има полезни за земедѣлците длѣжности, то безспорно на първо място трѣба да стоятъ настоящите инспектори по земедѣлието, или бившите земедѣлски надзиратели,

заштото тъй също най-блиско до земедълската маса. Обаче, тръбва да признаямъ, че тъзи длъжности не се гледатъ съ добро око отъ самата маса, за която тъй служатъ и не дадохъ очакваното, защото: а) дадохъ имъ се много голъми райони, б) заехъ се отъ не добъръ подготвенъ персоналъ, в) не имъ се опредѣли работата и г) най-главното — не се контролирахъ, а всѣки работъше каквото искаше и действуваше за реформирането на земедѣлието ни въ каквото искаше направление.

Нашето най-дълбоко убѣждение е, че ако иска мѣда подобряване наше първобитно земедѣлие въ смисъль да повдигнемъ неговата интензивност, а съ това и неговата производителност, тръбва да сторимъ по отношение тъзи длъжности слѣдующето: а) да се увеличи числото имъ отъ 20 понѣ на 50, като се гледа за въ бѫдѫщъ да се направятъ околийски, б) да се опредѣли напълно тѣхната работа, като се заставятъ да работятъ по извѣстенъ строго опредѣленъ планъ и в) да се контролиратъ и направляватъ въ работата, затова да се създадѣтъ длъжности за трима главни райони инспектори по земедѣлието, отъ които всѣки единъ ще земе по 1 районъ съ 10—15 подчинени инспектори по земедѣлието, които ще контролиратъ и ще гледатъ да се работи по една строго опредѣлена система.

Само така поставени инспектори по земедѣлието, ще могътъ да проучатъ страната ни въ стопанско отношение и ще посочатъ на земедѣлците истинския, спасителния пътъ за реформирането на земедѣлието ни, въ съгласие съ икономическите и социални условия на страната ни.

Тръбва да се разбере вече, че съ 20 души инспектори по земедѣлието, отъ които 5-ма завѣждатъ лозови разсадници, не може и не тръбва да се иска нищо по подобренето на земедѣлието ни и неговите отрасли.

Въ заключение ще кажемъ по този въпросъ това: ако народното представителство не признава нуждата отъ тъзи длъжности, или ако не може да намѣри сума за прѣустройването имъ, споредъ както посочихме по-горѣ, то най-разумното, което може слѣдъ това да направи, е, да закрие всичките длъжности инспектори по земедѣлието, съ което ще направи понѣ това добро, че ще тури край на това охлаждане на земедѣлското население спрѣмо тъзи длъжности и спрѣмо прѣпоръжданетъ нововѣденія, за което съ биле виновни не самите институти, а тѣхната лоша организация.

3. По земедѣлските училища. По тѣхъ се е толкова писало въ колонитѣ на вѣстника ни, че съ на бѣгло ще посочимъ само на по главнитѣ нѣща. Прѣди всичко, ние сме доволни отъ прокараното промѣнение въ срѣднитѣ на земедѣлски училища, споредъ което, за въ бѫдѫщъ остава само едно чисто срѣдно зем. училище, а останалитѣ дѣ се прѣобрѣщатъ въ нисши, съ тази само забѣлжка, че срѣдното училище тръбва да остане въ Плѣвенъ, а не въ с. Садово, както е прѣвидено въ бюджетопроекта. Относително кредита прѣвиденъ за нисши земедѣлски училища има да кажемъ, че числата на новооткритѣ нисши училища е съврѣшено недостатъчно и че самия

кредитъ прѣвиденъ за трите съществуващи нисши училища е много малъкъ. Ние очакваме, че ще видимъ въ бюджетопроекта прѣвидена сума понѣ още за 3—4 нисши училища, а въ другъ нарираме прѣвиденъ кредитъ *само за едно нисши училище* въ Хасково. Ние не бѣрзаме толкова съ самото откриване на училищата, нѣ настоящаме за отпускането на поголѣма сума за прѣварителното учреждане на стопанските отрасли при училищата, така че, да могътъ приетитѣ още отъ най-напрѣдъ ученици да видѣятъ всички важни стопански работи, а не да се занимаватъ съ извѣршването само на най-грубитѣ работи, както е било въ първо време въ Т. Пазарджикъ, както е и сега въ нисшето у-ще въ Борушъ.

Прѣвидения учителски персоналъ за съществуващите три нисши земедѣлски училища е недостатъченъ. Споредъ настъ, за всѣко нисши земед. училище тръбва да има понѣ 2 учители, освѣнъ директора, ако иска мѣда да даде по-тѣбната практическа и до извѣстна степень теоритическа подготовка на учениците свѣршивши тъзи у-ща. Затова ние настояваме за 3-ти сегашни нисши училища да се оставятъ понѣ 6 души учители, заедно съ прѣвидения 1 пѣтъ (кошничаръ), а не 3-ма, както е въ проекта. По отношение на персонала, харесва ни се земедѣлското училище въ Хасково, което споредъ проекта ще се открие отъ началото на идущата учебна год., за него съ прѣвидени освѣнъ директора и 3-ма учители.

Ние сме отъ горѣщите защитници на нисши земедѣлски училища обаче не съ това направление и тази програма, каквото иматъ тъзи въ Т. Пазарджикъ и Берушъ, което съ повече ратайски, отъ колкото нисши училища, затова прѣвидената сума за ратаи 4,500 лева тръбва да се увеличи понѣ още съ 12,000 лева, та да могътъ за тѣрдѣ належащи работи управителите на училищата да наематъ работници, а учениците по възможностъ да се гледа да минятъ всички работи по отдѣлните сервизи, защото само по този начинъ ще можемъ да искараме добъръ подготвени самостоятелни стопани — земедѣлци.

Така че, всичко горѣзложено по земедѣлските училища се свежда къмъ слѣдующето: а) да се остави срѣдното земедѣлско училище въ гр. Плѣвенъ, а Садовското и Русенското земедѣлски у-ща да останатъ нисши, б) да се увеличи кредитъ за нисши земедѣлски училища още съ 30,000 лева, та да се започне съ откриването на такива училища въ Видинъ, Кнежа, Лѣсковецъ и Добричъ, в) да се увеличи учителския персоналъ въ съществуващите три нисши земедѣлски училища понѣ още съ трима учители, за които ще се прѣвидятъ още 5,400 лева и г) да се увеличи сумата за наеманието на работници и услуги понѣ още съ 12,000 лева, та да даде възможностъ на въспитаниците въ нисши училища да усвоятъ всички приоми по земедѣлието.

4) По горитѣ и ветеринарната часть. Расходитѣ по тъзи два отдѣла вълизатъ на около 1 милионъ лева, или  $\frac{1}{4}$  отъ цѣлия бюджетъ на м-ството на т-та и з-то, когато за повдигането на земедѣлието, лозарството, овошарството и копринарството (безъ земедѣлските учи-

лища) се харчи скромната сума отъ 90,920 лева.

Въ расходите по горитѣ, въ тази годишния бюджетъ, е прѣвиденъ новъ расходъ за измѣрванието на горитѣ, който вълизала на 35,200 лева. Противъ измѣрванието на горитѣ нѣмаме нищо противъ, защото само слѣдъ свѣршиването на тази работа, ще може да се изработятъ стопански експлоатациони планове на горитѣ ни и веднажъ за винаги да се въведе извѣстенъ редъ по експлоатацията имъ, обаче едно което ни се вижда много по горитѣ, то е, числата на лѣсничайтѣ. Споредъ този проектъ, числата на лѣсничайтѣ, заедно съ 3-ма райони инспектори вълизали на почетната цифра 60. И противъ това число лѣсничайтѣ не бихме имали нищо, ако имахме до сега вече сънѣти повечето отъ на шитѣ гори и лѣсничайтѣ вършъхъ повечето стопанска, отъ колкото административна работа. Но понеже се знае, че всички почти лѣсничайтѣ до сега, па и за дълго още врѣме ще извѣршватъ чисто административни работи, то мислимъ, че горското дѣло нѣма ни най-малко да пострада, ако се намали числата на лѣсничайтѣ даже на половина (като се оставятъ на 2 околий 1 лѣсничайтѣ, отъ което ще имаме една икономия отъ 60—70 хиляди лева, която може да се употреби за по-добренето на земедѣлието и не-овитѣ клонове. Мислимъ, че като за проучването и подобренето на земедѣлието до сега съ се прѣвиждали само по 2 инспектори, то за надзора по горитѣ ще бѫдѫтъ напълно достатъчни 30—35 души.

По ветеринарната част има да кажемъ същото: общото число на ветеринарните лѣкарни може да се намали, като се оставятъ само окрѣжните и пограничните, а другите се закриятъ, защото ако се сѫди споредъ досегашната имъ дѣятельностъ, тѣ много малко съ направили, за да докажатъ своето необходими съществуване.

5. По скотовъдството. Най-важниятъ клонъ отъ нашето селско стопанско производство, безспорно, слѣдъ земедѣлието иде скотовъдството. Обаче тръбва да се признае, че по него е направено така също много малко, отъ страна на правителството ни. И тази годишния бюджето-проектъ на м-ството на т-та и з-то съдѣржа само расходи за повдигането на коневъдството, а за останалите отрасли, като говедарството, свинарството, овцевъдството, птицевъдството и др. нѣма прѣвидена нито стотинка. За повдигането на коневъдството, собствено за подържанието на 5 тѣ дѣржавни конезаводи и складове за жребци, има прѣвидена сумата 375,560 лева. При първоначалното учреждане на тѣзи складове и заводи, макаръ, че се направихъ доста голѣми грѣшки, благодарение на това, че учреждането и ржководението имъ бѣше повѣрено само на ветеринарните лѣкарни, но днесъ тѣ отиватъ по добъръ. Едно което може да се каже за сега по тѣхъ е, че тѣ нѣматъ достатъчно число жребци и че при тази имъ распоръжаностъ се увеличаватъ расходите по тѣхъ. Споредъ настъ, 3 склада за жребци, два за съверна и 1 за южна Бѣлгария, съ повече живъ инвентарь бѣхъ напълно достатъчни, а сегашните въ повече два склада можехъ съ успехъ да се употребятъ за подобренето на останалите клонове отъ скотовъдството ни.

Сегашното народно прѣдстави-

телство не тръбва да се скажи, а да прѣдvide и за повдигането на говедарството, свинарството, птицевъдството и овцевъдството понѣ толкова, колкото се харчи за повдигането на коневъдството — около 400,000 лева.

Друго, което може да се каже по този отдѣлъ и косто има повече административно значение е, че расходите по повдигането на коневъдството, както и на всички отрасли по скотовъдството, тръбва да се отнестъ къмъ тѣзи по земедѣлието и всички свѣрзани съ тѣхъ учреждения да останатъ подъ управлението на отдѣлението за земедѣлието, а не подъ ветеринарното отдѣление, както е било до сега. Така понѣ е въ всички дѣржави, защото земедѣлеца е въ повечето случаи по добъръ скотовъдецъ, отъ колкото ветеринар.

Тѣзи съ, споредъ настъ, по главните измѣнения, които намираме за необходими да станатъ въ бюджетопроекта на м-ството на т-та и з-то и върху които привличаме вниманието ни народните прѣдставители, а особено на тѣзи отъ земедѣлския съюзъ.

*Nepodatny*

### Трѣба ли да остане Земедѣлското училище въ с. Садово за срѣдно?

Може би на нѣкой отъ г. читателите на в. „Земедѣлска Защита“ е вече известно, че споредъ бюджетопроекта за 1901 год. на М-вото на Т-та и Земедѣлието, двѣтъ отъ съществуващите срѣдни земедѣлски училища — Плѣвенското и край гр. Русе, се прѣврѣщатъ въ нисши, а Садовското за срѣдно. Кои съ били причините, за да се прѣпочете Садовското прѣдъ другите двѣ срѣдни земедѣлски училища, намъ не е известно; но се твърдѣ силно съмняваме, че това е сторено не отъ нѣкакви съображения за въ полза на дѣлото, а да се удовлетворятъ нѣкои приятели, които съ заставени да останатъ и за напрѣдъ въ с. Садово, поради частните имъ интереси и друго, да имъ се покажатъ, може би, признатели нѣкой отъ Софийските го-лѣмци.

Всѣки, които познава нашите земедѣлски училища, би се очудилъ въ сторения изборъ отъ земедѣлските ни училища, още повече, че на всички въ М-вото на Търговията и Земедѣлието е известно при каква обстановка и условия е поставено Садовското земедѣлско училище. Кой отъ учителите въ Садовското училище не е осъждалъ основателите му за лошия изборъ на мѣсто? Не е било само веднажъ да се казва отъ нѣкой отъ сегашните му защитници: — не е ли могло да се намѣри нѣкаждѣ другадѣ мѣсто за основаването, при толкова много празни мѣста въ страната; та съ го поставили въ чишничаръ — новомахленски азмакъ, гдѣто не може да се основе нито отговорящо училищно стопанство, нито пѣтъ мѣстото отговаря за подобно училище? Ето вече стана осемнадъсетъ години откакъ е основано Садовското училище, но въ стопанско отношение стои най-долѣ отъ всички стопански заведения на М-вото на Т-та и Земедѣлието, за което самото село Садово, както и околните села, като исклучимъ свинарството, почти нищо не се е въсприело отъ училището.

Когато прѣди 18—19 години основателите на Садовското земедѣлско училище съ сторили грѣшка, като съ се полѣгали съ готовия турски чифликъ въ чишничарово, слѣдвало ли би слѣдъ толкова други още много горчиви опити да се иди и правятъ явни грѣшки,

също такива, както първите, да се остави Садовското земл. у-ще за срѣдно.

За да се прѣдпочете Садовското земледѣлско училище прѣдъ другите за срѣдно, трѣбвало би то да биде по-добре уредено и да притежава по-добро училищно стопанство, или пѣкъ при сегашното му състояние да може съ по-малко разноски да се донареди, отколкото другите двѣ срѣдни землед. училища; въ противенъ случай оставишието му за срѣдно земледѣлско у-ще е само за хатъра на нѣкои любимици, както обикновено се е вършило у насъ съ много други още работи по всички почти вѣдомства.

Прѣди всичко, Садовското землед. училище не притежава нужднитѣ здания за едно срѣдно земледѣлско у-ще. Класнитѣ стаи, съ които располага съ малки, при това тѣмни и неотговарящи на назначението си; но се употребяватъ за това, понеже нѣма други. За кабинети има всичко на всичко три стаи, въ които се едва съществува съвѣршивши, за дѣлъго врѣме, незапознати практически съ кулурата на amer. лози, въобще съ новото лозарство, което е пѣкъ за тѣхъ отъ първостепенната важност; понеже въ практическия животъ ще се срѣщатъ сигурно да иматъ работа съ този отрасъл на стопанство, който е и най-много развитъ около градовете.

Направиме ли едно сравнение между Садовското и Плѣвенското землед. училища, ще видимъ, че Плѣвенското земледѣлско училище би трѣбвало да се прѣдпочете всѣкога, особено сега, когато се гледа да се направятъ повече икономии. Оставено Плѣвенското земл. училище за срѣдно, не ще има нужда отъ здания за училище, пансионъ и жилища за учителите и служащите да се правятъ; понеже то располага съ едно грамадно раскошно здание, гдѣто ще може прѣспокойно да се помѣщава училището съ колкото състъпъти за кабинета и за пансионъ, ако се иска да се поддържа при училището; а пѣкъ учителите и служащите ще живѣятъ по къщата съ кирия. Въ отношение на училищното стопанство, Плѣвенското землед. училище ще стои по-добре; защото тѣзи отрасли, които изискватъ повече врѣме за създаванието имъ, съ застъпени вече сега по-добре, отколкото въ Садово, а именно лозарството и овошарството, първото се прѣставлява отъ нови лози (80 дк.) и лозъ разсадникъ (160 дк.), а второто отъ овошна градина (20 дк.) и овош. разсадникъ (40 дк.) — Само едно нѣщо е, което въ стопанско отношение липсва на Плѣвенското землед. училище, то е сервизътъ „ферма“. За създаванието на този сервизъ не се изиска нито много врѣме, нито пѣкъ много пари (земята ще отпустне община, както и сега още отпуска за разсадници). Така що не ще се похарче нито  $\frac{1}{10}$  част отъ това, което би трѣбвало да се похарче за землед. училище въ с. Садово, та да може да отговаря на назначението си, като при това Садовското си запази още своята несъответственостъ въ изборътъ на мѣстото. Въ с. Садово ще трѣбва въ повече да се направятъ разходи по новите постройки за училището и жилищата за учителите и служащите, както и по запазванието на земите отъ заводненията, което ще kostувва пѣколко стотини хиляди лева. За стопански цѣли, Садовското землед. училище има, само три цѣни постройки, тѣ съ бубарницата, избата и кочината; но тѣ не могатъ се сравни нито на половината съ стойностъ съ винарската изба на Плѣвенското землед. училище. Къмъ всичко това, като се прибави още, че околността на Садово е блатиста и прѣдъ лѣтото върлува блатната трѣска въ голъмъ размѣръ, нѣщо, което се твърдѣлъ отразява върху младите, още не засякали дѣца, не може, освѣнъ това, да се очудва човѣкъ, какъ така е било изб.

Садовското земледѣлско училище не само съ постройките си, но и съ училищното си стопанство не стои по-добре. Главния сервизъ на училищното стопанство „фермата“ не се намира и не ще съвѣтъ да се докара въ съответствующето съсъгояние, до като не се направятъ разходи на повече отъ стотини хиляди лева за запазванието на земленото имущество отъ заводнене. Най-добрите земи, които съставляватъ  $\frac{2}{3}$  отъ цѣлото обработваемо пространство (около 85 дк.), упостошаватъ се периодически отъ наводненията на р. Марица и Чая, въ пѣкъ останалото пространство (една трета) земи съ по-естеството си отъ лошъ съставъ, вслѣдствие на което не може отъ тѣхъ да се устрои демонстративно образцово стопанство, тѣй като изборътъ на растенията е твърдѣ ограниченъ. Други земи, съ които располага училището има на 8 километра далечъ (до с. Кучачево), които поради отдалечението си отъ дворътъ не могатъ да послужатъ за цѣльта.

Останалите сервизи на училищното стопанство, като овошна градина, лоза, изба, бубарница, пчеларница, испитателно поле и млѣкарница, не съ въ по-добро състояние, отколкото въ другите ни земледѣлски училища, даже нѣкои съ въ много по-лошо състояние.

Такива съ напр. овошния разсадникъ и градината, пчеларницата и млѣкарницата. Лошото състояние на първите дза сервизи е създадено отъ немарливостта на завѣдующия, а отчасти и лошото положение на овошната градина. За млѣкарница имъ служи една хамбарна стая! Нѣма никакво помѣщение, което би могло да се приспособи за млѣкарница; ще трѣбва дѣржавата пакъ да харчи пари и за млѣкарница. Също не е добре застъпено въ Садовското училищно стопанство-лозарството, което се прѣдставлява отъ старата метода лоза, изложени на унищожението на филоксерата; когато при Плѣвенското землед. училище лозарството е застъпено отъ новата метода лоза. Като се вземе прѣдъ видъ и това, че въ срѣдното земледѣлско училище ще постъпватъ повечето гражданичета, тогава отъ срѣдното земл. училище въ с. Садово ще излизатъ свѣршивши, за дѣлъго врѣме, незапознати практически съ кулурата на amer. лози, въобще съ новото лозарство, което е пѣкъ за тѣхъ отъ първостепенната важност; понеже въ практическия животъ ще се срѣщатъ сигурно да иматъ работа съ този отрасъл на стопанство, който е и най-много развитъ около градовете.

Направиме ли едно сравнение между Садовското и Плѣвенското землед. училища, ще видимъ, че Плѣвенското земледѣлско училище би трѣбвало да се прѣдпочете всѣкога, особено сега, когато се гледа да се направятъ повече икономии. Оставено Плѣвенското земл. училище за срѣдно, не ще има нужда отъ здания за училище, пансионъ и жилища за учителите и служащите да се правятъ; понеже то располага съ едно грамадно раскошно здание, гдѣто ще може прѣспокойно да се помѣщава училището съ колкото състъпъти за кабинета и за пансионъ, ако се иска да се поддържа при училището; а пѣкъ учителите и служащите ще живѣятъ по къщата съ кирия. Въ отношение на училищното стопанство, Плѣвенското землед. училище ще стои по-добре; защото тѣзи отрасли, които изискватъ повече врѣме за създаванието имъ, съ застъпени вече сега по-добре, отколкото въ Садово, а именно лозарството и овошарството, първото се прѣставлява отъ нови лози (80 дк.) и лозъ разсадникъ (160 дк.), а второто отъ овошна градина (20 дк.) и овош. разсадникъ (40 дк.) — Само едно нѣщо е, което въ стопанско отношение липсва на Плѣвенското землед. училище, то е сервизътъ „ферма“. За създаванието на този сервизъ не се изиска нито много врѣме, нито пѣкъ много пари (земята ще отпустне община, както и сега още отпуска за разсадници). Така що не ще се похарче нито  $\frac{1}{10}$  част отъ това, което би трѣбвало да се похарче за землед. училище въ с. Садово, та да може да отговаря на назначението си, като при това Садовското си запази още своята несъответственостъ въ изборътъ на мѣстото. Въ с. Садово ще трѣбва въ повече да се направятъ разходи по новите постройки за училището и жилищата за учителите и служащите, както и по запазванието на земите отъ заводненията, което ще kostувва пѣколко стотини хиляди лева. За стопански цѣли, Садовското землед. училище има, само три цѣни постройки, тѣ съ бубарницата, избата и кочината; но тѣ не могатъ се сравни нито на половината съ стойностъ съ винарската изба на Плѣвенското землед. училище. Къмъ всичко това, като се прибави още, че околността на Садово е блатиста и прѣдъ лѣтото върлува блатната трѣска въ голъмъ размѣръ, нѣщо, което се твърдѣлъ отразява върху младите, още не засякали дѣца, не може, освѣнъ това, да се очудва човѣкъ, какъ така е било изб.

рано да остане Садовското земледѣлско училище за срѣдно.

Най-послѣ не трѣбва да се испушта отъ прѣдъ видъ и това, че Плѣвенското земледѣлско училище по своите огромни постройки, по свое положение, не може да се использува като нисше училище, както това може да стане съ другите двѣ срѣдни земл. училища. По никакъ начинъ не могатъ да се использовать огромните постройки на Плѣвенското земледѣлско училище (като нисше), които възлизатъ на 300,000—400,000 лева и то солидни постройки, каквито нѣма въ другите дру-

ги землед. училища, взѣмени наедно.

Грѣхъ ще сториже, ако Плѣвенските депутати не се застъпятъ, за да остане Плѣвенското земледѣлско у-ще за срѣдно. Градътъ Плѣвенъ е единъ отъ най-важните вътрѣшни окръжни земледѣлски пунктове и съ това би останалъ безъ срѣдно учебно заведение. Плѣвенския окръгъ и града, като съъзнували нуждата отъ подобно заведение, съ разходвали повече отъ половина милионъ лева и сега, безъ да има достатъчни причини, да остане та-къвъ голѣмъ капиталъ неизползванъ.

## ЗАКОНО-ПРОЕКТЪ

### за приходо-расходния бюджетъ на Княжеството за 1901 год.

Чл. 1. Разрѣшава се на министри да произведѣтъ прѣзъ 1901 г. разходите, означени въ приложенитѣ при настоящия законъ разходни таблици, на обща сума 95,222,535 лева, а именно:

а) По Върховното Правителство . . . . .	лева 1,964,526
б) " Дѣржавните дѣлгове . . . . .	" 31,586,750
в) " Върховната Смѣтна Палата . . . . .	" 132,870
г) " Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията . . . . .	" 3,730,265
д) " Министер. на Вътрѣш. Работи . . . . .	" 6,586,453
е) " на Народ. Просвѣщ. . . . .	" 7,800,188
ж) " на Финансите . . . . .	" 3,763,395
з) " на Правосъдието . . . . .	" 4,089,036
и) " Военното Министерство . . . . .	" 20,200,000
к) " М-ство на Т-та и З-то . . . . .	" 4,652,189
л) " на Общественитетъ Сгради, Птициата и Съобщенията . . . . .	" 10,716,863 95,222,535
	Излишъкъ отъ приходите лева 64,365
	Всичко лева 95,286,900

Чл. 2. За покриване горнитѣ разходи задължаватъ се министри, съобразно надлежнитѣ закони въ Княжеството, да съберѣтъ прѣзъ 1901 год. приходите, означени въ приложената при настоящия законъ таблица на обща сума 95,286,900 лева, подраздѣлени като слѣдва:

а) Прѣки данъци . . . . .	лева 38,654,000
б) Косвенни данъци . . . . .	" 27,920,500
в) Берии. . . . .	" 5,351,500
г) Глоби. . . . .	" 920,000
д) Доходи отъ съобщения . . . . .	" 12,298,900
е) " дѣржавни имоти и капитали. . . . .	" 6,033,000
ж) Случайни постъпления . . . . .	" 4,109,000 95,286,900
	Всичко лева 95,286,900

Б. Р. Този бюджетъ, споредъ увѣренията на финансия министъ е реаленъ — нѣма да даде никакътъ дефицитъ, а освѣнъ това, въ сравнение съ минологодишния е намаленъ съ кръглата цифра 3,500,000 лева.

### Подъ сѫдъ кабинета Иванчевъ — Радославовъ.

Тѣзи дни е внесено въ Народното Събрание слѣдующето прѣдложение за даване подъ сѫдъ бившите министри: Тодоръ Иванчовъ, Димитъръ Тончевъ, Василъ Радославовъ, Михаилъ Теневъ, Григорий Д. Начовичъ, Димитъръ К. Вачовъ и Петъръ Пешевъ.

Въ два доклади до Народното Събрание — единиятъ отъ народнитѣ прѣдставители Венедиктъ Поповъ, Каменъ Петковъ и Найчо Цановъ и другиятъ отъ народнитѣ прѣдставители Йорданъ Тодоровъ, Тодоръ Владиковъ и Янко Забуновъ — се излага подробно, по какъвъ начинъ бившето правителство е склонило договоръ за покупката на 250 товарни вагони и 5 локомотиви, вслѣдствие на който договоръ съ вече приемти 110 гнили товарни вагони, и по какъвъ начинъ съ станали разните распореждания за прибирането на десетъка. Тия доклади съ внесени вече въ Народното Събрание и отъ тѣхътъ прочитане всѣки ще се убѣди, че прѣдишното правителство, като е прѣстъпило по най-очевиденъ начинъ съ законитѣ на земнитѣ произведения, а Михаилъ Теневъ и Василъ Радославовъ също и правилника за приспособлението на послѣдния законъ, чрезъ което съ нанесли врѣда на дѣржавата, а първите трима, Тодоръ Иванчовъ, Димитъръ Тончевъ и Василъ Радославовъ, освѣнъ това, и въ нанинание врѣда на дѣржавата за лична полза.

Усвоявайки напълно мотивитѣ, изложени въ горнитѣ доклади, ние молимъ, щото тия доклади да се приложатъ къмъ настоящето ни прѣдложение, за да съставляватъ една нераздѣлна част отъ него, защото тамъ съ показани подробните факти и обстоятелствата на обвинението, както и съображенията, по които

то искаме даванието подъ съдъ на означените по горѣ министри.

Независимо отъ това, специално за бившия министъръ на Вътрѣшните Работи, Василь Радославовъ, внасяме предложение за предъдаванието му подъ съдъ още и затова, че той, както се вижда отъ долѣзложениетъ факти, е нарушилъ чл. 43 отъ Конституцията, защото вѣдомството на Вътрѣшните Работи въ Княжеството въ негово врѣме е управлявано въпрѣки съществуващи закони; чл. чл. 73 и 75 отъ сѫщата Конституция, защото на българските граждани-избиратели сѫ налагани отъ властта наказания (задържания, интерниране, арестуване и пр.). противъ установените отъ законите редъ и чл. чл. 160 и 161 отъ сѫщата Конституция, защото министърътъ на Вътрѣшните Работи се е явявалъ нарушителъ, вмѣсто исполнителъ на законите.

Фактитъ, върху които основаваме своето предложение за даване подъ съдъ министра Радославова, сѫ следуващите:

Както е познато, въ официалната оставка на бившия министъръ-предсѣдателъ Д. Грековъ е казано, че той се оттегля отъ управлението на държавата, защото колега му отъ вътрѣшните работи, било лично, било посредствомъ своята подвѣдомственни органи, често нарушавалъ законите на страната и всѣкога ги прилагалъ пристрастно. Само тая официална декларация, изходяща изъ подъ перото на единъ бивши шефъ на кабинета, би била достатъчна, за да се обѣрне вниманието на почитаемото народно представителство върху извѣршения отъ единъ български министъръ закононарушения и да се иска неговото наказание по закона.

Но не е само това. При провѣрката на допълнителните избори за Народното Събрание, произведени на 19 Септември 1899 год., въ околийте: Казанлъшка, Горнѣ-Орѣховска, Искрецка, Видинска и Силистренска (за които избори се говори и въ Грековата оставка), българското общество има случай да чуе, че на много място имаше оплакване, какво избирателната свобода на българските граждани е била систематически похищавана и погазвана, и че органите на властта, за дѣйствията на които министърътъ Радославовъ спроведливо пое отговорността въ своята рѣч по отговора на троното слово, произнесена на 3-и Ноември 1899 год., далечъ отъ да гарантира правата на избирателите, както сѫ ги задължавали законите на държавата, наопаки сѫ ги потъжквали и отнемали по единъ най-противоконституционенъ начинъ. Тия оплаквания трѣбва да се провѣрятъ, и то по сѫдебенъ редъ, защото тъй наречените административни анкети не сѫ въ състояние да удовлетворятъ възмутената отъ оплакванията обществена съвѣсть. Това е толкова по вѣрно, че присъствието на въоръжена полицейска стража отъ чужди околии почти въ всичките секции, гдѣто сѫставали избори (въ Видинъ е била докарана отъ Бѣлоградчикъ, Кула, Русе и Шуменъ; въ Бѣла-Слатина — отъ Луковитъ и Плѣвенъ; въ Силистра — отъ Акс-Кадиъларъ и Куртъ-Бунаръ; въ Казанлъкъ — отъ Бѣзово и Пловдивъ; въ Ямболъ — отъ Сливенъ и Хасково и т. н., безъ тая стража да е била викана отъ избирателните бюра и безъ стражарите да сѫ имали да сѫ имали надлѣжните номера и знаци на гърди-ти си; размѣняване на секциите по телеграфически заповѣди на министра Радославова, въпрѣки чл. 48 отъ избирателния законъ; — всичко това дава причини да се вѣвра, че властта не се е стѣснявала да излиза вѣнъ отъ предъдѣлътъ на дозволената и отъ законите намѣса въ изборите. А пѣкъ тождественитетъ характеръ на насилията, упражнени отъ тая властъ върху сво-

бодата на избирателите (задържането въ Вратца на нѣкой лица за да не прѣчатъ на изборите въ Бѣла-Слатина, както и на 23 души опозиционери въ Своге; късанието на опозиционни бюлетини отъ полицията въ Видинъ, Силистра, Казанлъкъ и другадѣ; устроенето на засади и стрѣлянието върху кандидати за народни представители въ Кулско и другадѣ; интернирането, раскарването и побоищата върху стотини опозиционни избиратели въ Софийско, Царибродско, Видинско и другадѣ въ надвѣчерието и въ самия денъ на изборите; бѣснуването на чужди околийски наемалици, на чело съ стражари и шайки въ Казанлъкъ, Габрово, Кара-Орманъ, Акчаръ и другадѣ; запрѣщаването на български граждани да ходятъ свободно по своите избирателни обиколки; насилиственото запрѣщаване на митингите въ Видинъ, Варна и другадѣ; разгонването на земедѣлския конгресъ въ Плѣвенъ и пр. и пр.; отъ всички тия работи не е можено да се заключи, че горѣпомѣнатите насилия сѫ вдъхновявани отъ едно и сѫщото място и сѫ гонили една и сѫщата цѣль.

София, 12-и Май 1901 год.  
Слѣдватъ подписите на 46 Народни Представители.

### Народното Събрание.

**XLII засѣдане.** 4-и Май. Въ това засѣдане е минатъ на трето четение законопроекта за административното дѣление. На третото му четение не сѫ направени почти никакви измѣнения. За приемането му сѫ гласували 102 Народни Представители, 15 сѫ били противъ, 4 сѫ разни уговорки и 3 се въздържали. Въ сѫщото засѣдане е отговорилъ воения министъ на интерпелацията на Нар. Представителъ г. Ем. Начовъ, относително участието на войската въ Брѣзовска окolia.

**XLIII засѣдане.** 5 Май. Въ това засѣдане сѫ приети окончателно слѣдующите предъложения: 1) прѣсѣльването на 105 бѣдни сѣмейства отъ Босилеградската околия въ държавния секторъ „Козлодуй“; 2) за оттегляне иска на държавата срѣчу осудените по Русенския мятеежъ прѣзъ 1887 год.; 3) за подаряванието държавна земя, върху която се прѣсѣльва селото Аладаглий, Сливенска околия и 4) за продаване държавни земи по доброволно съгласие на безземленото население отъ Балчишка околия.

Приети сѫ на второ четение тѣзи два законопроекта: 1) за отмѣнение закона за допълнение закона за бирници отъ 1897 год. и 2) за опредѣление данъците върху сградите и върху занятията за 1901 год.

Така сѫщо сѫ приети по принципъ законопроекта за инспекцията, управлявана отъ М-ството на Финансите и законопроекта за измѣняване чл. чл. 146 и 147 отъ закона за народното просвѣщение, съгласно който се увеличаватъ училищните такси, а именно: за ученици отъ долните класове по 20 л. годишно, за ученици отъ горните класове по 40 лева и за студенти — 80 лева.

**XLIV засѣдане** 7 Май. Въ това засѣдане, Прѣдсѣдателя е съобщилъ, че сѫ постигнали дѣлъ запитвания, едното отъ г. А. Филиповъ, относително това, какво е направено по обвиненията хвѣрлени върху директора на Образцовия чифликъ край гр. Русе, г. Н. Бѣчваровъ и второто отъ г. Н. Кормановъ: че счита ли М-стра на Т-та и З-то за измама и злоупотребление поведението на командированието м. год. Русенски окр. ветеринаренъ лѣкаръ, г. Хр. Бояджиевъ да изучва санитарната организация въ странство, а вмѣсто това той отишъ да се пѣри по Кнайповата метода?

Приети сѫ на трето четение законопроектъ за отмѣнение закона за допълнение за бирници и опредѣление

то данъците върху сградите и занятията за 1901 год. Приетъ е на първо четение законопроектъ съ който се вѣстановява градското дѣление „Бачъ“.

Въ сѫщото засѣдане управляющия М-ството на Народното Просвѣщение е отговорилъ на интерпелацията по студенските работи, направена отъ г. П. Станчовъ.

**XLV засѣдане.** 8 Май. М-стра на Вътрѣшните Работи е отговорилъ на интерпелацията на г. Н. Цановъ по студенските работи. Приети сѫ на първо четение законопроектъ за отмѣнение чл. 13 отъ закона за разбойничеството и този за измѣнение избирателния законъ.

Въ сѫщото засѣдане е прието окончателно на едно четение предъложение на М-ството на Т-та и З-то за разрешението на жителите отъ гр. Каварна и Добричъ, пострадали отъ земетрѣсение, да спятъ въ дѣржавните гори дѣрвета, за да си построятъ къщи.

**XVI засѣдане.** 9 Май. Прѣдсѣдателя съобщилъ, че е постигната интерпелация отъ Нар. Представителъ г. Я. Забуновъ до М-стра на Войната, по Дуранть-Кулашките кланета, побоища и т. н., по врѣме военото положение прѣвъз миналата година.

Слѣдътъ това е билъ приетъ по принципъ законопроекта за члендните имоти, съгласно който за члендните имоти се считатъ: 30 декара ниви и ливади, 10 декара гора, 2 декара градина за гюль, 2 декара овощна градина и 1 декаръ зеленичарска градина. Ако земедѣлеща притежава ниви и ливади по малко отъ 30 декара, или никакъ не притежава, то да му се счита за члендните имоти въ замѣна на това, 2 пъти повече декара лозя, градини за гюль, овощни дрѣвчета и зеленчуци. Рѣшено е отъ този законопроектъ да се испрати за проучване въ комисията на М-ството на Правосъдиято, Финансите и Търговията и Земедѣлъците.

### ХРОНИКА

**По бюджета.** Внесени сѫ вече бюджетопроектъ по всичките министерства въ народното събрание и на 15 т. м. сѫ започнати главните дебати по тѣхъ.

Направени сѫ намаления по всичките министерства, нѣ пакъ е трѣбвало да се прѣдвиди по голѣмо приходъ, за да се уравновѣси бюджета, защото тази година расходътъ по държавните дѣлъ (дихи и погашения) се увеличава отъ 24 646,849 лева на 31 586,750 лева. Това увеличение е вслѣдствие направления 6%, защо съкрушилъ бонове отъ бившето Радославово правителство.

Поземления налогъ за текущата година остава 20,000,000 лева, или въ сравнение съ минулите години имаме увеличение съ 1,625,100 лева. Ние се надѣвъме че народното правителство нѣма да допусне увеличението на поземления налогъ, а ще прѣдпогоди по тѣхъ.

Направени сѫ намаления по всичките министерства, нѣ пакъ е трѣбвало да се прѣдвиди по голѣмо приходъ, за да се уравновѣси бюджета, защото тази година расходътъ по държавните дѣлъ (дихи и погашения) се увеличава отъ 24 646,849 лева на 31 586,750 лева. Това увеличение е вслѣдствие направления 6%, защо съкрушилъ бонове отъ бившето Радославово правителство.

Поземления налогъ за текущата година остава 20,000,000 лева, или въ сравнение съ минулите години имаме увеличение съ 1,625,100 лева. Ние се надѣвъме че народното правителство нѣма да допусне увеличението на поземления налогъ, а ще прѣдпогоди по тѣхъ.

**Законъ за члендните имоти.** Народното Събрание, въ едно отъ последните си засѣданія, е приело по принципъ внесения законопроектъ за члендните имоти, като е рѣшило да се испрати въпросътъ по законопроектъ за изучаване въ комисията по М-ството на Финансите, Правосъдиято и Търговията и Земедѣлъците.

По новодъ на този сѫдбоносенъ за насъ земедѣлъците законопроектъ сѫ говорили

съобразно съ това да отплащатъ на всѣките тѣхъ, който се увира въ нашата организация, която има почти ищо общо съ тѣхното учение.

Най-добро впечатление ни прави мнѣнието по този законопроектъ, изказано отъ Нар. Представителъ г. Я. Забуновъ: той е поддържалъ внесения законопроектъ, като е настоявалъ сѫщеврѣменно да се внесе и другъ законопроектъ за уреждането на взаимно-спомагателните селски каси, по образецъ на Райфайзенъ. Възгледа на г. Забуновъ, по този въпросъ, удобряваме напълно, защото съ прокарването на въпросътъ законопроектъ за члендните имоти ще се намали до извѣстна степенъ само реалия (веществен) земедѣлъски кредитъ, който за дребните земедѣлъци, каквито сѫ нашите, има такова голѣмо значение, а съ приеманието на единъ законъ за селските взаимно-спомагателни каси ще се създаде личния земедѣлъски кредитъ, който е отъ голѣмо значение за дребните земедѣлъски собственици. По тѣзи съображенія и ини всѣкога, когато сме говорили по въпроса за създаването на члендните имоти, сме съврѣвали този въпросъ, съ въпроса за уреждането на кредитъ, създаващъ съ отговоряще кредитъ дребните земедѣлъци.

Наше най-горѣщо желание е, ако е възможно, да се разгледатъ още въ сегашната сесия на народното събрание и двата тѣзи законопроекта, защото сѫ отъ грамадно значение за повдигането на земедѣлъците.

**Бившиятъ министри подъ сѫдъ.** Както знаятъ читателите ни, бѣхъ отредени дѣлъ комисии, състоящи отъ по 3-ма народни представители, да разгледатъ иѣкотъ отъ дѣлата на бившето правителство; едната комисия имаше да проучи въпроса по доставката на 110 товарни, гнили вагони за прѣвозването на десетъчните храны, а другата — да прослѣди израсходваните суми по прибирането десятъка прѣзъ м. година. И дветѣ комисии въ своите обстоятелстви доклади, върху които обрѣщаме вниманието на читателите си, заключаватъ, че бившиятъ министри: Т. Иванчевъ, В. Радославовъ, Теневъ, Вачевъ, Тончевъ, Начевъ и Пешевъ сѫ извѣршили чѣмъ редъ законорушенія и ощетяваніе на дѣржавната казна по случаи доставката на 110 вагони и прибирането десятъка, затова даватъ министри да се дадатъ виновните министри подъ сѫдъ. Тѣзи два доклада, илюстриращи най-добре кражбите на бившиятъ младоидеалистъ министри, сѫ дали поводъ на повече отъ 40 души Народни Представители да внесатъ въ Народното Събрание предъложение за даването подъ сѫдъ кабинетъ Иванчевъ — Радославовъ за всичките законорушенія, изброени въ помѣнатъ доклади.

Внесеното предъложение е разгледано въ народното събрание, въ засѣданіята му отъ 16 и 17 т. м. По този случай сѫ биле поканени да се явятъ, ако обичатъ, всичките обвиняеми министри, за да се защищаватъ, обаче явили се само г. Т. Иванчовъ и Д. Тончевъ. Прѣвъзъ е говорилъ нар. Представителъ г. Н. Цановъ, който е развилъ обвинението противъ бившиятъ кабинетъ, сѫщъ, когото е дадена думата на явившите се обвиняеми министри г. Т. Иванчевъ и Пешевъ (този е и сега нар. Представителъ). По това предъложение биле искали думата много предъставители, затова прѣдполага се, че разискванията ще отидатъ още дѣлъ засѣданія.

**Разипници.** Отъ доклада на комисията, натоварена да прослѣди израсходваните суми по прибирането на десятъка прѣзъ 1900 год., се вижда, че Бѣлгъръ до днесъ има по прѣхосническо правителство отъ това Иванчевъ — Радославовъ. Нѣка оставимъ да говорятъ фактитъ. На стр. 20 отъ помѣнатия интересенъ докладъ намирамъ слѣдующата таблица за разходите по прибирането на десятъка:

A. Персоналъ, похарчен 2 057,428:31 л.  
B. За хръбари и др. по-тротби 1,514,286:30 "

В. За разни разходи 1.184,220:54 "

Похарчен всичко: 4,755,935:15 л.

Така че, за прибирането на десятъка, който даде на дѣржавата приходъ около 20,000,000 лева, бившето правителство, кое спасяваше